

SELONTEKO VUODEN 2023 TOIMINTAVARMUUDEN JA JATKUVUUDEN HALLINNASTA

Selonteossa arvioidaan eri osa-alueita liittyen sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä turvallisuusjohtamiseen.

Selonteon avulla voidaan saada kohtuullinen varmuus toiminnan lainmukaisuudesta, varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta. Tarkoituksena on arvion kautta tunnistaa keskeisiä kehittämiskohteita liittyen erilaisiin valvonta- ja toimintatapamenettelyihin.

1. JOHTAMINEN, PÄÄTÖKSENTEKO JA VALVONTAKULTTUURI						
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Johto ja esihenkilöt huolehtivat sisäisen valvonnan toteuttamisesta ➤ Toimialueen johtaminen tukee läpinäkyvyyttä päätöksenteossa ja rakenteet tukevat sisäistä valvontaa ➤ Hyvä hallintotapa on toteutunut organisaation toiminnassa ja päätöksenteossa (Toimialueen rakenne, toimivalta ja vastuut on määritelty asianmukaisesti, Toimintaa ohjaavat säännöt, ohjeet ja päätökset ovat ajan tasalla) ➤ Työyhteisö kannustaa keskusteluun sekä kehittämis- ja epäkohtien esille nostamiseen 						
Ei ole toteutunut	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☒ 4	☐ 5	On toteutunut erinomaisesti
<p>SELONTEKO JA PERUSTELUT:</p> <p>Toimialalla on käytössä kunnan yleistä pohjaa hyödyntävä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan suunnitelma (KKL 14.2.2024), jossa on tunnistettu keskeisimmät toiminnan sisäiset ja ulkoiset riskit sekä määritelty keskeiset tehtävät ja vastuut riskienhallinnan näkökulmasta. Suunnitelma tukee sisäistä valvontaa toiminnan keskeisten vastualueiden määrittelyn kautta. Toimialueen sisäistä valvontaa tukee myös linja-/matriisiorganisaatio, jossa vastuut on määritelty tehtäväkuvien ja esihenkilöiden kautta.</p> <p>Toimialueella päätöksenteon prosessit ja vastuut on määritelty hallintosäännössä. Vastuut ja prosessit katsotaan läpi yhdessä osana valmistelua. Toimintaympäristön ja lainsäädännön muutokset huomioiva, päivitetty hallintosääntö on valmisteltu poliittiseen päätöksentekoon. Toimialan sisäisiä prosessikuvauksia ja -ohjeita on laadittu mm. vuoden 2023 aikana ja niitä kehitetään ja tarkistetaan tarpeen mukaan vastaamaan lainsäädäntöuudistuksiin ym.</p> <p>Toimialueen työyhteisö on keskusteluilmapiiriltään avoin ja kehittämismyönteinen, jossa koetut epäkohdat pystytään nostamaan esiin matalalla kynnyksellä. Tämä tukee valmistelun ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä.</p>						

2. RISKIENHALLINTA						
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riskienhallinnan vastuut ja tehtävät ovat selkeitä. ➤ Riskien tunnistaminen, hallintatoimien määrittely, vastuuttaminen ja raportointi on toteutunut toimialueelle keskeisillä osa-alueilla. ➤ Riskienhallinta on toteutunut osana talouden ja toiminnan suunnittelua sekä seurantaa. 						
Ei ole toteutunut	☐ 1	☐ 2	☒ 3	☐ 4	☐ 5	On toteutunut erinomaisesti
<p>SELONTEKO JA PERUSTELUT:</p> <p>Riskienhallintaa toteutetaan toimialalla osana talouden ja toiminnan suunnittelua sekä seurantaa (mm. tilinpäätösraportointi). Riskit on tunnistettu toiminnan keskeisten tavoitteiden ja toimenpiteiden näkökulmasta, ja riskienhallintaan liittyvät vastuut ja tehtävät on määritelty työtehtävien ja hankevastuiden mukaisesti toimialan riskienhallintasuunnitelmassa.</p> <p>Toimialakohtaisten riskien seurantaa ei ole vielä tehty kovin systemaattisesti osana ns. ydintoimintaa: Riskienhallinnan suunnitelman toteuttamista ja toimenpiteiden seurantaa onkin tarkoitus jatkossa edistää</p>						

ja systematisoida toimialalla osana Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman 2024 toimeenpanoa.

3. TOIMIVALTA JA VALVONTATOIMENPITEET

- Tietojärjestelmissä on työtehtävien mukaiset käyttöoikeudet
- Toimivalta ja hyväksymisoikeudet on eriytetty asianmukaisesti ja sijaisjärjestelyt ovat ajan tasalla
- Toimielinten ja viranhaltijoiden toimivaltaa on noudatettu niin päätöksenteossa ja taloudessa
- Sisäisen tarkastuksen osoittamat toimenpiteet on toimeenpantu
- Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen, riskienhallinnan ja henkilöstön havainnot on käsitelty ja niiden perusteella on ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin
- Avustuskohteisiin on kohdistettu ohjeidenmukaiset valvontatoimenpiteet

Ei ole toteutunut

1

2

3

4

5

On toteutunut erinomaisesti

SELONTEKO JA PERUSTELUT:

Toimialalla huolehditaan osana perehdytystä, että kullakin työntekijällä on käytössään työtehtävien vaatimat käyttöoikeudet ao. tietojärjestelmiin. Kunnassa on kuitenkin käytössä paljon erilaisia tietojärjestelmiä ja ohjelmia, minkä vuoksi kokonaisuuden hallitsemiseen liittyy osin haasteita ja näin esim. järjestelmiin tarvittavat käyttöoikeudet voivat olla puutteellisia joidenkin henkilöiden osalta. Rekrytointiin liittyvää tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintaa tulisikin kehittää siten, että käyttöoikeudet olisivat tehtävänkuvaaan liittyviä, ja ne voitaisiin myöntää henkilöille automaattisesti ilman esimiehen luetteloimia käyttöoikeustarpeita.

Toimialan sijaisjärjestelyt ovat ajan tasalla, sijaiset (2 kpl) on määritelty kullekin esihenkilölle/viranhaltijalle ja sijaisjärjestelyt tarkistetaan vuosittain (Kasvun ja ympäristön palvelualueiden ja -yksiköiden esimiesten sijaiset on nimetty 1.1.2024 lukien).

Myös toimivalta ja hyväksymisoikeudet on linjattu asianmukaisesti kunnan päätöksentekoon valmistellussa hallintosäännössä sekä mm. Kuntakehityslautakunnan johtosäännössä. Näitä toimivallan linjauksia noudatetaan toimialaa koskevassa päätöksenteossa ja toiminnassa.

Sisäisen tarkastuksen osoittamia toimenpiteitä ja riskienhallinnassa esiin nousseita havaintoja on käsitelty toimialan johtoryhmässä ja ne pyritään huomiomaan toiminnassa.

Avustuskohteisiin on kohdistettu avustuksen antajan ohjeiden mukaiset valvontatoimenpiteet.

4. TIETO JA VIESTINTÄ

- Toimialueen toiminnasta ja taloudesta on käytettävissä oikeat ja riittävät tiedot toiminnan häiriöttömyydestä, tavoitteiden saavuttamisesta, toiminnan lainmukaisuudesta ja riskienhallinnasta.
- Toiminnasta ja taloudesta viestitään säännöllisesti ja riittävässä laajuudessa
- Poikkeustilanteissa on käytettävissä selkeät viestintäohjeet

Ei ole toteutunut

1

2

3

4

5

On toteutunut erinomaisesti

SELONTEKO JA PERUSTELUT:

Toimialueen taloudellisista toteuman seurantaluvuista ei ole ollut toistaiseksi saatavilla riittävän yksilöityä tietoa (talouspalveluiden ohjelmistoista). Tähän kuitenkin odotetaan parannusta talouspalveluiden uuden talouden seurantajärjestelmän käyttöönoton myötä sekä samalla kehittämällä omaa toiminnan talouden seurantaa.

Toimialueella on parannettu ja kehitetty toimi- ja palvelualueiden välistä tiedonkulkua sekä sisäistä viestintää. Työtä tullaan edelleen jatkamaan.

Viestintä on keskitetty kunnassa kuntayhteiselle toimialueelle. Ulkoisesti toiminnasta ja taloudesta viestitään säännöllisesti ja riittävässä laajuudessa yhteistyössä kunnan viestintäyksikön kanssa. Yhdessä viestintäyksikön kanssa laaditaan vuosittainen viestintäsuunnitelma.

Poikkeustilanteissa on käytettävissä kunnan viestinnän laatima ohjeistus sekä sen mukaiset toimintatavat ja vastuut.

5. HANKINNAT, OMAISUUS JA SOPIMUKSET

- Toimialueen hankinnat on järjestetty tehokkaasti ja hankintatarpeet on ennakoitu
- Toimialueen sopimushallinta on järjestetty asianmukaisesti, sopimushallinnan ohjeiden mukaisesti ja sopimusten yhteyshenkilöiden tiedot ovat ajan tasalla
- Sopimusten toteutumista valvotaan ja niitä noudatetaan
- Varautumisen näkökulma on huomioitu hankinnoissa ja sopimuksissa
- Toimialueen omaisuudesta on huolehdittu ja vastuut omaisuuden osalta ovat selkeät

Ei ole toteutunut	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☒ 4	☐ 5	On toteutunut erinomaisesti
-------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	---------------------------------------	----------------------------	-----------------------------

SELONTEKO JA PERUSTELUT:

Toimialueen hankintoja ennakoidaan vuosittain talousarviosuunnittelun ja palvelualuekohtaisten suunnitelmien/työohjelmien (kaavoitussuunnitelma, kunnallistekniikan ja tilapalveluiden suunnittelu- ja rakentamishjelma jne.) laatimisen yhteydessä. Vuosittaiset hankinnat kootaan koko kunnan talousarvion liitteeksi tulevaan hankintasuunnitelmaan.

Toimialueen sopimushallinnassa noudatetaan kunnan yleisiä sopimushallinnan ohjeita: Sopimuksessa on aina määritelty sopimuksen yhteyshenkilö. Sopimuksen yhteyshenkilön tehtävänä on seurata ja valvoa sopimuksen toteutumista ja tiedottaa siitä oman organisaationsa sisällä ja toiselle osapuolelle. Sopimuksen yhteyshenkilö huolehtivat sopimuksien merkittävien riskien arvioinnista sekä niiden hallinnasta, että varautumisvelvoitteista yhteistyössä toisen sopimusosapuolen kanssa. Yhteyshenkilön tehtävänä on myös ilmoittaa sopimuksen toiselle osapuolelle yhteyshenkilöön liittyvistä vaihdoksista sekä tehdä tarvittavat muutokset tältä osin sopimukseen. Sopimukset ovat tallennettuna kunnan asiahallintajärjestelmään (caseM) sekä Cloudiaan. Sopimuksen paperinen versio säilytetään toimialueen lähiarkistossa. Pysyvästi säilytettävät asiakirjat luovutetaan kunnan keskusarkistoon arkistointia varten.

Varautumisen näkökulmaa on huomioitu kriittisten toimintojen hankinnoissa ja sopimuksissa. Kunnan valmius- ja varautumissuunnitelmissa linjattu poikkeus- ja häiriötilanteisiin varautumisen periaatteet hankintojen ja sopimuksien osalta. Kunnan kunnossapidossa on selvitetty mahdollisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumista mm. polttoaineen varmuusvarastojen toteuttamisen edellytysten näkökulmasta.

6. EETTISET MENETTELYTAVAT

- Toimialueella noudatetaan ohjeistusta ulkopuolisen tarjotessa lahjaan tai lahjaan verrattavaa hyödykettä
- Toimintaohjeet ovat selkeät väärinkäytösepäilyissä
- Esteellisyytilanteet ennakoidaan ja tunnistetaan esim. päätöksenteossa
- Sivutoimien vaikutukset on tunnistettu toiminnalle

Ei ole toteutunut	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☒ 4	☐ 5	On toteutunut erinomaisesti
-------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	---------------------------------------	----------------------------	-----------------------------

SELONTEKO JA PERUSTELUT:

Kunnassa on käytössä kh:n 27.4.2020 hyväksymä sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeistus, jossa on varsin kattavat eettisiä menettely- ja toimintatapoja koskevat ohjeet (mm. sivutoimet, ohjeistus ulkopuolisen tarjotessa lahjaa tai lahjaan verrattavaa hyötyä, toimintaohje väärinkäytösepäilytilanteessa).

Toimialalla on sivutoimilupien osalta vakiintunut ja tiedossa oleva toimintatapa (pohjautuu kunnan ohjeeseen ja lainsäädäntöön): Viranhaltijan tai työntekijän on ilmoitettava sivutoimesta sekä anottava lupaa sivutoimen harjoittamiseen. Toimialan sivutoimiluvat raportoidaan säännöllisesti tarkastuslautakunnalle.

Myös esteellisyytilanteiden osalta tehdään ennakoitua ja tunnistamista, ja asia on tiedossa ja siihen on vakiintuneet toimintatavat.

Väärinkäytösepäilytilanteissa noudatetaan kunnan toimintaohjetta ja hyödynnetään tarvittaessa käytössä olevaa sisäisten väärinkäytösten Whistleblowing-ilmoituskanavaa.

Lahjaan tai lahjaan verrattavan hyödykkeen vastaanottamisessa noudatetaan kunnan ohjeen lisäksi ns. yleisiä eettisiä periaatteita ja menettelyjä.

Lisäksi projektitoiminnalle on laadittu omat eettiset ohjeensa yhdessä yhteisten palveluiden kanssa vuonna 2022, jotka ovat yhdenmukaiset kunnan yleisten ohjeiden ja linjausten kanssa.

7. TURVALLISUUSJOHTAMINEN

- Turvallisuusjohtaminen on osa organisaation strategista suunnittelua ja päätöksentekoa.
- Erilaiset uhat ja niiden vaikutukset toimintaan on huomioitu, kriittiset toiminnot on tunnistettu.
- Toimialueella on selkeät ja ymmärrettävät varautumissuunnitelmat, jotka koskevat erilaisia skenaarioita
- Resursseja kohdennetaan turvallisuuteen ja turvallisuustoimenpiteisiin
- Turvallisuus ja henkilöstöjohtaminen ovat kytköksissä: Henkilöstön koulutus, tietoisuus ja osallistuminen turvallisuuskysymyksiin toteutuu
- Jatkuvuudenhallinta on osa henkilöstön koulutusta
- Jatkuvuudenhallintatoimenpiteiden tehokkuutta seurataan ja arvioidaan sekä päivitetään aina tarvittaessa

Ei ole toteutunut	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☒ 4	☐ 5	On toteutunut erinomaisesti
-------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	---------------------------------------	----------------------------	-----------------------------

SELONTEKO JA PERUSTELUT:

Toimialueen osalta on tunnistettu ns. kriittiset, varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan liittyvät toiminnot sekä erilaiset uhat ja niiden vaikutukset toimintaan (mm. osana varautumis-/valmiussuunnitelmia). Toimialalla on toimintaohjeet poikkeustilanteiden osalta.

Toimialan turvallisuusjohtamista tehdään ohjatusti kunnan varautumiseen ja jatkuvuuden hallintaan liittyvän vuosikellon mukaisesti. Toimialueen johto (kuntakehitysjohtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö ja Tuusulan vesi, liikelaitoksen johtaja sekä tilapalvelupäällikkö ja kunnossapitopäällikkö kutsutaan tarvittaessa) on edustettuna kunnan vs-johtoryhmässä (väestönsuojelun johtoryhmä).

Turvallisuusjohtamisen näkökulmat huomioidaan toimialan toiminnassa tunnistettujen uhkien pohjalta ja erityisesti kriittisten toimintojen osalta, ja resursseja kohdennetaan turvallisuustoimenpiteisiin tarvittavilta osin.

Viimeisessä osassa toimialue tekee yhteenvedon edellä mainituista kokonaisuutena. Kokonaisarvion lisäksi määritellään kehitettävät osa-alueet, joihin tullaan kohdistamaan kehittämistoimenpiteitä toimintavarmuuden ja jatkuvuuden hallinnan turvaamiseksi.

KOKONAISARVIO TOIMINTAVARMUUDEN JA JATKUVUUDEN HALLINNASTA

Ei ole toteutunut	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☒ 4	☐ 5	On toteutunut erinomaisesti
-------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	---------------------------------------	----------------------------	-----------------------------

KEHITETTÄVÄT OSA-ALUEET:

Toimialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä siihen liittyvän seurannan systematisointi ja jalkauttaminen tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Selonteko tulee käsitellä toimialueen johtoryhmässä sekä viedä tiedoksi vastuulliselle toimielimelle.

- Käsitelty joryssä 13.3.2024